METSÄTALOUS

Metsähaketta korvataan kivihiilellä

Metsänhoito-yhdistykset ja koneyrittäjät vaikeuksissa.

Leudot talvet ja halpa kivihiili ovat kääntäneet metsähakkeen käytön laskuun. Metsäenergian korjuuseen panostaneet metsänhoitoyhdistykset ja koneyrittäjät vaativat nopeita toimia tilanteen korjaamiseksi.

”Metsähakkeen sijaan tässä maassa poltetaan älyttömiä määriä kivihiiltä. Esimerkiksi Jyväskylä on lakannut vastaanottamasta haketta”, kertoo toiminnanjohtaja **Jari Yli-Talonen** Päijät-Hämeen metsänhoitoyhdistyksestä.

Yhdistys rakensi metsäenergian korjuuketjut noin puolen miljoonan kuution varaan. Metsähakkeen käytön väheneminen painaa korjuumäärää alas.

Päijät-Hämeessä hakkeen korjuu tienvarteen vähenee 100 000 kuutiota, mikä lopettaa työt usealta koneelta.

”Tämä on tiukka paikka energiankorjuuseen panostaneille yrittäjille. Varmaan hakkeen kysyntä jossain vaiheessa kasvaa, mutta miten saada yrittäjät uudestaan mukaan, jos ne nyt tipahtavat pois?”

Yli-Talosen mukaan tilannetta pahentaa, että myös kuitupuusta on ylitarjontaa. Siksi osa yhdistyksistä pohtii korjuupalvelusta luopumista.

Hakkeen käyttö laskussa

Metsähakkeen käytön tavoitteeksi on asetettu 13,5 miljoonaa kuutiometriä. Vielä kaksi vuotta sitten tavoite oli toteutumassa, mutta sitten hakkeen suosio kääntyi laskuun.

Jos tavoitteeseen halutaan päästä, metsähakkeen käytön pitäisi kasvaa lähes 1,4 miljoonalla kuutiolla vuodessa seuraavan neljän vuoden ajan.

Tunnusluvut punaisella

”Metsäenergian korjuun kannattavuus on heikko. Siihen panostaneiden koneyrittäjien tunnusluvut ovat punaisella”, kertoo varatoimitusjohtaja **Simo Jaakkola** Koneyrittäjien liitosta.

Jaakkolan mukaan metsähakkeen käytön kasvu katkesi lämpimiin talviin ja sähkön halpenemiseen. Metsähakkeen kilpailukyky ei riitä etenkään erilliseen sähköntuotantoon. Kivihiili ja myös turve ovat sitä edullisempia.

Tuki pois venäläispuulta?

Energiapuun käytön väheneminen on huomattu myös eduskunnassa. Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja **Jari Leppä** (kesk.) painottaa energiapuun käytön lisäyksen tarvetta. Se on oleellinen osa biotaloutta, josta haetaan kasvua ja työllisyyttä.

Lepän mukaan yksi ongelma on, ettei hakesähkön tuotantotuki määrittele hakkeen alkuperää. Tukea ohjautuu siten myös venäläiselle hakkeelle.

Leppä uskoo, että tukiehtojen muutoksella tuki voidaan keskittää kotimaiselle hakkeelle.

Jaakkolan mukaan venäläisen hakkeen saama tuki on suorastaan irvokasta tässä tilanteessa. Yli-Talonen vaatii myös kivihiilen käyttöön puuttumista. Siinä mallia voisi hakea Ruotsista.

Ruotsissa otettiin jo 1990-luvulla käyttöön hiilidioksidivero fossiilisille polttoaineille. Sen jälkeen kivihiilen osuus on laskenut.

JARMO PALOKALLIO

Metsäenergian korjaajat toivovat kylmää talvea, joka kääntäisi hakkeen käytön takaisin kasvuun.

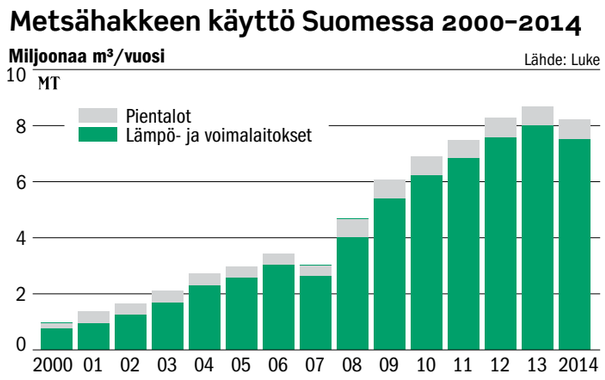

Metsäenergian 13,5 miljoonan kuution käyttötavoite jää tällä vauhdilla toteutumatta.

KIMMO HAIMI

Hakevuoren haketusauto purki perjantaina energiapuupinoa Vantaan Seutulassa.

Metsät nuorempia kuin luultiin

Luonnonvarakeskuksen (Luke) tutkimuksen mukaan Suomen metsät ovat selvästi nuorempia kuin on yleisesti arvioitu. Virhearvion syynä on puiden alkuvaiheen kasvuun kuluneen ajan kuvaaminen vanhojen aineistojen pohjalta.

Niiden perusteella puiden alkuvaiheen kehitykseen kulunut aika eli ikälisäys on yliarvioitu. Taimet kasvavat siis huomattavasti nopeammin kuin on arvioitu.

”Käytössä oleva ikälisäys perustuu **Yrjö Ilvessalon** 1920–1940-lukujen tutkimuksiin. Niiden pohjalta tehty ikälisäystaulukko pohjautuu suurelta osin luontaisesti uudistettuihin harsintarakenteisiin metsiin”, kertoo tutkija **Jouni Siipilehto** Lukesta.

Luonnonvarakeskuksessa kehitetty uusi talousmetsien ikälisäysmalli pohjautuu 1970–80-luvuilla perustettuihin kokeisiin. Niiden puusto on syntynyt luontaisen uudistamisen ja metsänviljelyn avulla.

”Uuden mallin ennustama ikälisäys on vanhaa ikälisäystä pienempi koko Suomessa siten, että Etelä-Suomessa ero on vain vuodesta muutamaan vuoteen, mutta Lapin metsät ovat jopa yli kymmenen vuotta nuorempia”, Siipilehto sanoo.

Uuden mallin kehittämisen taustalla on talousmetsien taimikoiden kasvun nopeutuminen viime vuosikymmenien aikana muun muassa metsänuudistamisen menetelmien kehittymisen myötä.

Suurin osa suomalaisista metsistä on hoidettuja talousmetsiä, joissa uusi ikälisäysmalli tulisi ottaa yleisesti käyttöön.

”Talousmetsien ikälisäysmallin ulkopuolelle tulee rajata eri-ikäisrakenteiset metsät ja vanhat luonnontilaiset metsät esimerkiksi kansallispuistoissa, joissa metsän uudistuminen valtapuuston alle on edelleen hidasta”, Siipilehto kertoo.

TERHI PAPE-MUSTONEN

Metsämiesten apurahat lisääntyvät

Metsämiesten säätiö kasvattaa apurahanjakoaan 1,5 miljoonaan euroon. Apurahapotin kasvu perustuu pitkäjänteiseen ja menestyksekkääseen sijoitustoimintaan. Edellisen kerran säätiö korotti apurahanjakoaan vuonna 2013.

Metsämiesten Säätiö saa kaikki tulonsa omien sijoitustensa tuotoista. Sijoitukset on laajasti hajautettu neljääm osa-alueeseen: metsäkiinteistöihin, pörssiosakkeisiin, vuokra-asuntoihin sekä korkomarkkinaan.

Säätiön viiden viime vuoden keskimääräinen sijoitustuotto on ollut 8,1 prosenttia.

Metsämiesten säätiö on 1948 perustettu metsäalan yleishyödyllinen säätiö. Sen tehtävänä on metsäalan kehittäminen sekä metsäalan ihmisten hyvinvoinnin edistäminen.

Säätiö myöntää vuosittain apurahoja tutkimukseen, koulutus- ja viestintähankkeisiin, metsäalalla toimivien henkilöiden hyvinvoinnin edistämiseen sekä metsäkulttuurin tukemiseen. Apurahat ovat seuraavan kerran haettavissa joulukuun alusta.

JARMO PALOKALLIO

Hakesähkön tuen noston hyväksyminen edelleen auki

Metsähakkeella tuotetun sähkön tuotantotuen nosto on juuttunut EU:n käsittelyyn. Tuki on tällä hetkellä 15,9 euroa megawattitunnilta.

Jos EU:n komissio hyväksyy muutoksen, metsähakesähkön tuki nousee ensi vuoden alusta 18 euroon megawattitunnilta. Tuotantotuki putoaa kuitenkin 60 prosenttiin, jos hake on valmistettu järeän puun hakkuukohteelta saaduista jalostukseen soveltuvista rungonosista.

”Komissio ei anna näistä asioista ennakkotietoja. Toivottavasti saamme muutoksen voimaan aikataulussa”, kertoo hallitusneuvos **Anja Liukko** työ- ja elinkeinoministeriöstä.

”Tämä muutosesitys on meidän toiveiden mukainen. Se ei silti välttämättä ole riittävä”, pohtii varatoimitusjohtaja **Simo Jaakkola** Koneyrittäjistä.

Lain perusteiden mukaan muutos vähentää kuitupuun hintapaineita ja varmistaa, että tuotantotuella ei tarpeettomasti vääristetä kilpailua. Se parantaa myös metsäteollisuuden ja muun puuta jalostavan teollisuuden edellytyksiä investoida.

Esitykseen liittyy valtioneuvoston lausuma, jonka mukaan tukijärjestelmän toimeenpanossa seurataan sen vaikutuksia puumarkkinoihin sekä metsähakkeen käyttöön siten, että Suomi täyttää uusiutuvan energian lisäämisen EU-tavoitteet.

Hakesähkön tuotantotuen nosto alentaa turpeen veron 1,9 euroon megawattitunnilta.

JARMO PALOKALLIO

Metsänhoitoyhdistyksen energiapuusta ei ostotarjouksia

”Energiapuun kauppa on seisahtunut, mutta kohteita olisi”, tiivistää Pudasjärven metsänhoitoyhdistyksen toiminnanjohtaja **Antti Härkönen.**

Hänen mukaansa hyödyntämisaste on 5–10 prosenttia.

”Kun olemme tarjonneet Puumarkkinat.fi:ssä energiapuuta, äärimmäisen harvoin tulee yhtään tarjousta.”

Jonkin verran energiapuuta menee Pudasjärveltä Oulun Toppilan voimalaitokselle. Pudasjärven kaupunki on lisäämässä puun käyttöä lämmöntuotannossa, mutta vielä käyttö on vähäistä.

> Kunnon pakkasille olisi tilausta, jotta pääsisi korjaamaan talvileimikoita.

Sotkamon metsänhoitoyhdistyksen toiminnanjohtaja **Jarmo Huttunen** sanoo, että energiapuulle ei ole kysyntää lainkaan.

Ainoa ostaja oli Vapon kaukolämpölaitos, mutta silläkin on varastot täynnä.

Kummallakin yhdistyksellä korjuupalvelun koneketjuille on riittänyt kuitenkin töitä, sillä ainespuu liikkuu. Energiapuuta on korjattu tavallisella hakkuukalustolla.

Kunnon pakkasille olisi kuitenkin tilausta, jotta talvileimikoille pääsisi puuta korjaamaan.

SUVI NIEMI

Suomen sahat haluavat kaksinkertaistaa Kiinan-viennin

Suomalaiset sahat aikovat seuraavan kolmen vuoden aikana kasvattaa myyntiään kansainvälisillä markkinoilla.

Suomen Sahat ry ja Finpro käynnistävät Wood from Finland -kasvuohjelman lisätäkseen sahatavaran vientiä 500 000 kuutiometriä lähivuosina.

Ensimmäisessä vaiheessa aiotaan vauhdittaa vientiä erityisesti Kiinan markkinoille.

Kiinassa ohjelmaan on rekrytoitu kaksi paikallista asiantuntijaa, jotka auttavat markkinoiden löytämisessä ja ensikontaktien luomisessa.

Kasvuohjelman ohjelmapäällikkö **Jyrki Mantere** Finprosta kertoo, että Kiina on mielekäs kohde, sillä maa on erittäin riippuvainen ulkomaisesta tuontipuusta.

”Kiina on maailman suurin huonekalujen valmistaja ja viejä. Lisäksi siellä on käynnistymässä hallituksen ohjelma, jossa keskitytään ympäristöystävällisen rakentamisen kehittämiseen”, Mantere kertoo.

Hän toteaa, että suomalaisella puutavaralla on Kiinassa hyvä maine ja sen kysyntä on kasvanut. Lisäksi Kiinan kohoava elintaso on lisännyt kiinnostusta korkealaatuisempaa tuontipuuta kohtaan.

Viime vuonna Suomi vei Kiinaan yli 400 000 kuutiometriä sahatavaraa, ja määrän on ennustettu kasvavan edelleen nopeasti.

”Kiinassa on havaittu, että suomalainen puu on korkealaatuista ja soveltuu oikein hyvin sikäläisten puuseppien tarpeisiin. Suomalainen puu on hitaasti kasvanutta, minkä vuoksi se ei halkeile eikä vääntyile työstäessä eikä asennettuna käyttökohteessaan”, Mantere kertoo.

Suomessa kysyntä laskenut

Sahatavaran kysyntä on Suomessa laskenut merkittävästi parhaisiin vuosiin verrattuna, Suomen Sahat ry:n toimitusjohtaja **Kai Merivuori** toteaa.

Sahatavaran tuotanto on edelleen neljänneksen pienempää kuin huippuvuosina. Selluteollisuuden uusinvestointien raaka-ainetarve edellyttää, että sahojen tuotanto kasvaa.

Niukan raaka-ainetilanteen helpottuessa uutta markkinaa on mahdollista löytää viennistä, minkä vuoksi Suomen Sahat on ollut aktiivisesti mukana ohjelman käynnistämisessä.

”Haluamme laajentaa suomalaisen sahatavaran markkinoita Kiinassa ja ymmärtää paremmin kiinalaisten asiakkaiden tarpeita. Toiminta perustuu asiakastarpeisiin, kestävän kehityksen periaatteisiin ja uusiutuviin sertifioituihin metsävaroihin”, Merivuori kuvailee.

TERHI PAPE-MUSTONEN

KIRJA

Opas terveen metsän kasvatukseen

Metsätuhoja voidaan torjua ennalta, kun tuhoriskit tunnetaan ja otetaan huomioon metsänhoidossa.

Hyytiälän tutkimusaseman johtaja **Antti Uotila**, metsätieteiden yliopistonlehtori **Risto Kasanen** ja metsäeläintieteen professori **Kari Heliövaara** ovat laatineet tunnistamisen avuksi oppaan Metsätuhot.

Kirja esittelee erilaiset tuhoa aiheuttavat eläimet aasianrunkojäärästä hirviin ja peuroihin. Kirja pureutuu myös erilaisiin puuraaka-ainetta vioittaviin tauteihin tyvitervastaudista syyshavakkaan.

Metsien käytön muuttuminen, jatkuva kasvatus, energiapuuhakkuut ja ilmaston lämpeneminen tuovat uusia haasteita metsien terveydenhoitoon.

Kirjassa esitellään tuhojen torjumisen ja ennaltaehkäisyn metsänhoidolliset keinot. Niitä ovat esimerkiksi kestävyysjalostus, metsähygienia sekä kemiallinen ja biologinen torjunta.

Tuhojen tunnistamista pidetään usein vaikeana tehtävänä, sillä monet tuholaiset ovat pieniä ja osa vain mikroskoopilla tarkasteltavissa. Kirja rohkaisee ja opastaa tuhojen havainnointiin, ja sen toivotaan laajentavan tuhojen tunnistajien joukkoa.

Metsänhoito hyödyttää tuholaisia

Metsänhoitotyöt ylläpitävät metsän arvokasvua, mutta ne hyödyttävät myös monia talousmetsien tuholaisia. Esimerkiksi kannoissa viihtyvät tuhohyönteiset, kuten tukkimiehentäi ja juurinilurit, olisivat harvinaisempia, jos metsiä ei hakattaisi.

Myös juurikääpä lisääntyy nimenomaan hakkuiden ansiosta. Avohakkuut ja metsäojitukset hyödyttävät hirviä tarjoamalla niille laitumia.

Kokonaisuutena metsänhoitotöiden aikaansaama kasvun paraneminen on huomattavasti merkittävämpää kuin niiden aiheuttamat tuholaisriskit. Metsätöiden ajoittamisella on kuitenkin merkitystä.

Männyn pystykarsinta myöhäissyksyllä, kuusikoiden kesäharvennukset, männiköiden kesäharvennukset tyvitervastautialueella ja puutavaran varastointi kesällä metsässä lisäävät metsätuhoja.

Kesällä tarvittava puu tulisi hankkia uudistushakkuista, jolloin harvennusmetsien korjuu painottuisi jäätyneen maan ajalle.

TERHI PAPE-MUSTONEN

Antti Uotila, Risto Kasanen ja Kari Heliövaara: Metsätuhot. 206 sivua. Metsäkustannus.